

صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران

معاونت سیاسی
اداره پژوهش‌های سیاسی

"قیام پانزدهم خرداد 42" در نگاه رهبر انقلاب

(برگرفته از بیانات در سال‌های 1361 تا 1398)

فرآورده‌های خبری و تولیدات پژوهشی در بخش‌های زیر قابل دسترس است:

– وب‌سایت خبرگزاری صداوسیما (سرویس پژوهش) <http://www.iribnews.ir>

این پژوهش به بررسی، شاخص‌یابی و محوربندی بیانات رهبر معظم انقلاب اسلامی در مقطع سال‌های 1361 تا 1398 درباره قیام پانزدهم خرداد 1342 اختصاص دارد.

بررسی بیانات رهبر معظم انقلاب در این باره نشان داد که ایشان معتقدند در حادثه پانزدهم خرداد، برای مردم این حقیقت روشن شده بود که امام با همه وجود برای دفاع از کیان و هویت اسلامی ایستاده است و همین واقعیت موجب شد که مردم به امام بزرگوار وفادار بمانند و عمیقا به او عشق و محبت بورزند و با حضور مسئولانه در صحنه، پایه‌های نهضت اسلامی را به صورتی مستحکم بر زمین بگذارند و 16 سال پس از آن به تدریج انقلاب مردمی ایران به تمام معنا در ایران شکل بگیرد.

رهبر انقلاب همچنین عناصر اصلی قیام پانزدهم خرداد را عنصر مردم، عنصر رهبر و امام و عنصر انگیزه مذهبی و روحیه شهادت‌طلبی برمی‌شمارند و تاکید می‌کنند، این قیام، قیامی با پشتوانه احساس، اندیشه و حضور مسئولانه مردم بود که احزاب و گروه‌ها و سردمداران سیاسی در آن نقشی نداشتند.

رهبر انقلاب درباره عنصر رهبر و امام نیز به رهبری عظیم بصیر هوشمندانه متوکلاانه امام اشاره و با بیان اینکه این قیام محصول حرکت امام در دوم فروردین 42 و حادثه مدرسه فیضیه بود، بر نمودار شدن حقانیت فریادهای امام برای مردم در این قیام تاکید می‌کنند.

انگیزه مذهبی و روحیه شهادت‌طلبی و فداکاری، عنصر دیگری است که رهبر انقلاب از عناصر اصلی شکل‌گیری قیام پانزدهم خرداد می‌دانند. دینی بودن حادثه پانزدهم خرداد، شهادت بنیان بودن این قیام و تبیین شدن این حرکت بر پایه فداکاری و کشته شدن در راه خدا از مواردی است که رهبر معظم انقلاب در این باره به آنها اشاره می‌کند.

نقطه عطف بودن برای وقوع انقلاب اسلامی ایران، موضوع دیگری است که رهبر انقلاب به آن اشاره می‌کنند. رهبر انقلاب در این باره معتقدند که این حادثه درسی برای خط مشی آینده ملت و دولت بود که پایه‌های نهضت اسلامی را مستحکم کرد و مقدمه شکل‌گیری تدریجی انقلاب مردمی ایران شد.

رهبر انقلاب همچنین قیام پانزدهم خرداد را نمادی از پیوند و همراهی مردم و روحانیون می‌دانند. رهبر انقلاب در این باره به گردانندگان این قیام یعنی علمای اسلام، روحانیون مبارز و مردم آماده‌جانبازی برای اسلام اشاره می‌کنند و نمودار شدن ارتباط بی‌واسطه امام و امت را از عوامل پیروزی این قیام می‌دانند.

الف) عناصر اصلی قیام پانزدهم خرداد :

1- عنصر مردم:

- 1-1- قیامی با پشتوانه احساس، اندیشه و حضور مسئولانه مردم:
- 1-1-1- نقش نداشتن احزاب و گروه‌ها و دسته‌جات و سردمداران سیاسی در این حرکت
- 1-1-2- نقش نداشتن مدعیان مبارزه و مقاومت در این حرکت
- 1-2- خیزش عمومی مَّتکی به خواست‌های مردم و مَّتکی به اسلام و دین
- 1-3- حادثه خودجوش:
- 1-1-3- موج عظیم مردمی در پی دستگیری امام
- 2-2-3- صحنه دفاع مردمی از حق و اسلام

2- عنصر رهبر و امام:

- 1-2- رهبری عظیم بصیرِ هوشمندانه متوکلاانه امام
- 2-2- شجاعت سیاسی امام
- 2-3- آشنایی امام با کارها و اهداف دشمن و هوشیاری در مقابل آنها
- 4-2- محصول حرکت امام در دوم فروردین 42 (حادثه مدرسه فیضیه)
- 5-2- نمودار شدن حقانیت فریادهای امام
- 6-2- نمودار شدن چهره یک رهبر آسمانی و معنوی، قاطع و مصمم
- 3- عنصر انگیزه مذهبی و روحیه شهادت‌طلبی و فداکاری:
- 1-3- دینی بودن حادثه پانزدهم خرداد و نه طبقاتی و اقتصادی
- 2-3- شهادت بنیان بودن قیام پانزدهم خرداد:
- 1-2-3- تبیین شدن این حرکت بر پایه فداکاری و کشته شدن در راه خدا

ب) نقطه اصلی انقلاب اسلامی ایران:

- 1- حادثه تعیین‌کننده و مهم در انقلاب ایران:
- 1-1- قطعی و جدی شدن حرکت انقلابی مردم ایران و منتهی شدن به انقلاب ۲۲ بهمن
- 2- درسی برای خط مشی آینده ملت و دولت
- 3- مستحکم کردن پایه‌های نهضت اسلامی
- 4- مقدمه شکل‌گیری تدریجی انقلاب مردمی ایران
- 5- نقطه عطف:
- 1-5- روشن شدن خط مبارزه
- 2-5- آشکارتر شدن چهره خشن و بی‌رحم رژیم طاغوت
- 6- نتیجه ده سال فشار و اختناق حکومت مورد حمایت آمریکا

قیام پانزدهم خرداد

:42

ج) نمادی از پیوند و همراهی مردم و روحانیون:

1- گردانندگان قیام پانزدهم خرداد:

1-1- علمای اسلام

1-2- روحانیون مبارز

1-3- مردم آماده جانبازی برای اسلام

2- پشتیبانی جدی مردم از روحانیون:

1-2- اولین پایه مقاومت مردمی ایران در سطح وسیع، به سبب عشق به امام

2-2- از حصار حوزه خارج شدن نهضت روحانیون به رهبری امام

3- نمودار شدن ارتباط بی واسطه امام و امت:

1-3- افشاکردن حقایق درخصوص قصد اسرائیل برای از میان برداشتن قرآن و اسلام و

روحانیان از ایران

4- پیروزی مردم و روحانیون با وجود تنها ماندن:

1-4- سکوت مجامع و نهادهای بین‌المللی مدعی حقوق بشر

2-4- اقدام مارکسیست‌ها و دولت‌ها و گروه‌های چپ به فئودالیستی نامیدن قیام

3-4- اقدام ملی‌گرایان به افراطی خواندن حرکت مردم

4-4- سکوت روشنفکران و نویسندگان معروف در پی کشتار پانزدهم خرداد

قیام پانزده خرداد

:42

عنصر مردم:

قیامی با پشتوانه احساس، اندیشه و حضور مسئولانه مردم:

نقش نداشتن احزاب و گروه‌ها و دسته‌جات و سردمداران سیاسی در این حرکت

نقش نداشتن مدعیان مبارزه و مقاومت در این حرکت

خیزش عمومی متکی به خواست‌های مردم و به اسلام و دین

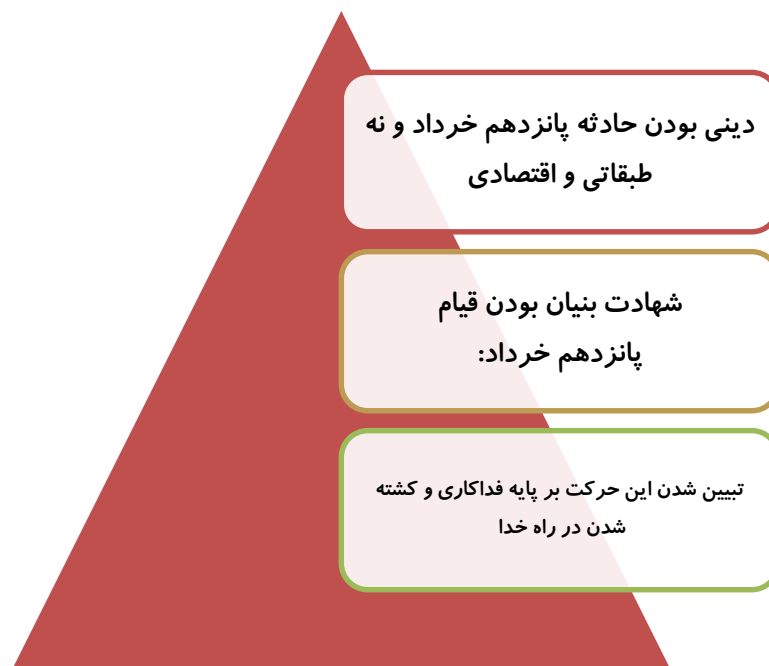
حادثه خودجوش:

موج عظیم مردمی در پی دستگیری امام

صحنه دفاع مردمی از حق و اسلام

نقطه اصلی انقلاب اسلامی ایران :

حادثه تعیین کننده و مهم در انقلاب ایران:

قطعی و جدی شدن حرکت انقلابی مردم ایران و منتهی شدن به انقلاب ۲۲ بهمن

درسی برای خط مشی آینده ملت و دولت

مستحکم کردن پایه‌های نهضت اسلامی

مقدمه شکل گیری تدریجی انقلاب مردمی ایران

نقطه عطف:

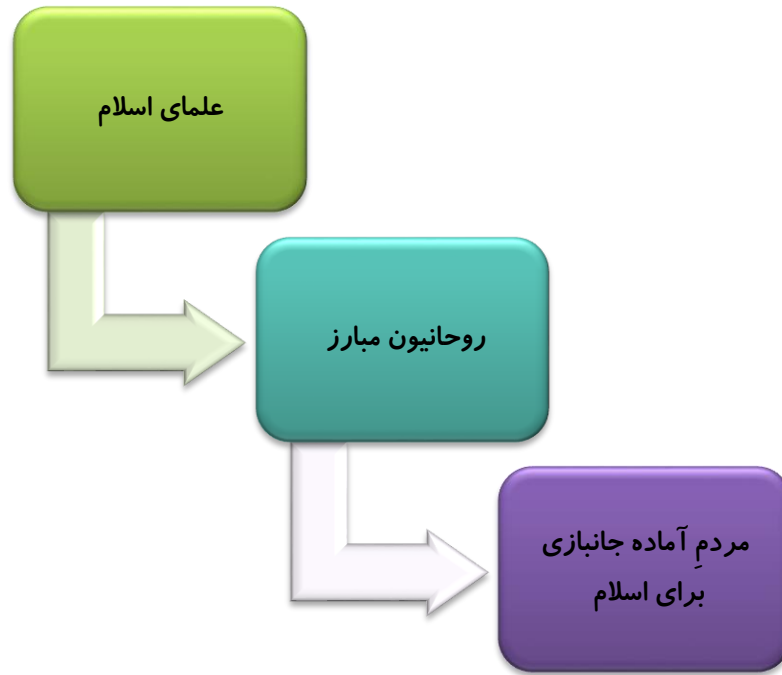
روشن شدن خط مبارزه

آشکارتر شدن چهره خشن و
بی رحم رژیم طاغوت

نتیجه ده سال فشار و اختناق حکومت مورد حمایت آمریکا

نمادی از پیوند و همراهی مردم و روحانیون

گردانندگان قیام پانزدهم خرداد:

پشتیبانی جدی مردم از روحانیون:

نمودارشدن ارتباط بی واسطه امام و امت:

افشا کردن حقایق در خصوص قصد اسرائیل برای از میان برداشتن قرآن و اسلام و روحانیان از ایران

پیروزی مردم و روحانیون با وجود تنها ماندن:

سکوت مجامع و نهادهای بین‌المللی مدعی حقوق بشر

اقدام مارکسیست‌ها و دولت‌ها و گروه‌های چپ به فتوالیستی
نامیدن قیام

اقدام ملی‌گرایان به افراطی خواندن حرکت مردم

سکوت روشنفکران و نویسندگان معروف در پی کشتار پانزدهم
خرداد

جدول شاخص ها و محورها به استناد عین عبارات

مستندات	مهم ترین محورها	موضوع	ردیف
<p>« خداوند متعال را سپاسگزاریم که یک نوبت دیگر به ما فرصت داد، مجال داد، عمر داد تا بتوانیم در یک چنین روزی از امام عزیزمان تجلیل کنیم و به آن بزرگوار عرض ارادت و اخلاص کنیم. اگرچه یاد امام در میان ملت ما همواره زنده است، ولی روز چهاردهم خرداد مظهر دل‌بستگی ملت ایران به امام بزرگوار است. امسال این روزها مصادف است با سالگرد شهادت جد بزرگوار امامان، حضرت امام موسی بن جعفر (علیه الصلاة والسلام)؛ همچنین امسال مصادف است با پنجاهمین سال حادثه‌ی تعیین کننده و مهم پانزده خرداد در سال ۱۳۴۲. مسئله‌ی پانزده خرداد، مسئله‌ی مهم و مقطع مهمی است. من مختصراً در این باره عرایضی عرض میکنم تا برسیم به مطالب اصلی و لازم. پانزده خرداد مبدأ نهضت بزرگ روحانیت و مردم نیست. قبل از پانزده خرداد، در سال ۱۳۴۱ و آغاز سال ۱۳۴۲، قضایای مهمی اتفاق افتاد: در دوم فروردین ۴۲، حادثه‌ی مدرسه‌ی فیضیه پیش آمد و ضرب و جرح طلاب علوم دینی و اهانت به مرجع عالیقدر مرحوم آیه‌الله گلپایگانی. قبل از آن، در اواخر سال ۱۳۴۱، قضایای تظاهرات مردم در بازار تهران پیش آمد و در آنجا هم اهانت به مرجع عالیقدر مرحوم آیه‌الله حاج سید احمد خوانساری. اینها نشان‌دهنده‌ی این است که نهضت روحانیت در سال ۴۱ و آغاز سال ۴۲ به آنچنان اوج و نشاطی رسیده بود که پلیس دستگاه جبار و دستگاه‌های امنیتی برخوردهای خشن با علما و طلاب و حتی مراجع تقلید داشتند. ولی با این همه، پانزدهم خرداد سال ۴۲ یک مقطع بسیار مهمی است. علت این است که در روز ۱۵ خرداد ۴۲ حادثه‌ای که اتفاق افتاد، پیوند مردم با روحانیت را در این سطح خطرناک و حساس نشان داد. در روز عاشورای آن سال -که روز سیزدهم خرداد بود- امام بزرگوار در مدرسه‌ی فیضیه یک سخنرانی تاریخی تعیین‌کننده‌ای کردند. بعد که امام را دستگیر کردند، در روز پانزده خرداد عمده‌تاً در تهران، همچنین در قم و در بعضی از شهرهای دیگر، یک موج حرکت عظیم مردمی به راه افتاد و رژیم طاغوت با همه‌ی وجود، با ارتش خود، با پلیس خود، با دستگاه‌های امنیتی خود، دست به سرکوب این حرکت مردمی زد. در پانزده خرداد یک قیام مردمی به وجود آمد. این نشان‌دهنده‌ی این بود که آحاد ملت ایران، با روحانیت، با مرجعیت -که مظهر آن، امام بزرگوار بود- یک چنین پیوند مستحکمی دارند. و نکته اینجاست که همین پیوند است که ضامن پیشرفت نهضت، اوج نهضت و پیروزی نهضت میشود. هر جا یک حرکتی، یک نهضتی به مردم متکی بود و مردم با آن همراه شدند، این نهضت قابل ادامه است؛ اما اگر مردم با یک حرکت اعتراضی پیوند نخوردند،</p>	<p>الف) عناصر اصلی قیام پانزدهم خرداد:</p> <p>1- عنصر مردم:</p> <p>1-1- قیامی با پشتوانه احساس، اندیشه و حضور مسئولانه مردم:</p> <p>1-1-1- نقش نداشتن احزاب و گروه‌ها و دسته‌جات و سردمداران سیاسی در این حرکت</p> <p>1-1-2- نقش نداشتن مدعیان مبارزه و مقاومت در این حرکت</p> <p>1-2- خیزش عمومی متکی به خواست‌های مردم و به اسلام و دین</p> <p>1-3- حادثه خودجوش:</p> <p>1-3-1- موج عظیم مردمی در پی دستگیری امام</p> <p>2-3-2- صحنه دفاع مردمی از حق و اسلام</p> <p>2- عنصر رهبر و امام:</p> <p>1-2- رهبری عظیم بصیرت‌مندان متوکلا نه امام</p> <p>2-2- شجاعت سیاسی امام</p> <p>2-3- آشنایی امام با کارها و اهداف دشمن و هوشیاری در مقابل آنها</p> <p>2-4- محصول حرکت امام در دوم فروردین 42 (حادثه مدرسه فیضیه)</p> <p>2-5- نمودار شدن حقانیت فریادهای امام</p> <p>2-6- نمودار شدن چهره یک رهبر آسمانی و معنوی، قاطع و مصمم</p> <p>3- عنصر انگیزه مذهبی و روحیه شهادت‌طلبی و فداکاری:</p> <p>3-1- دینی بودن حادثه پانزدهم خرداد و نه طبقاتی و اقتصادی</p> <p>3-2- شهادت بنیان بودن قیام پانزدهم خرداد:</p> <p>3-2-1- تبیین شدن این حرکت بر پایه فداکاری و کشته شدن در راه خدا</p>	<p>پانزدهم خرداد:</p>	<p>1</p>

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>ب) نقطه اصلی انقلاب اسلامی ایران:</p> <p>1- حادثه تعیین کننده و مهم در انقلاب ایران:</p> <p>1-1- قطعی و جدی شدن حرکت انقلابی مردم ایران و منتهی شدن به انقلاب ۲۲ بهمن</p> <p>2- درسی برای خط مشی آینده ملت و دولت</p> <p>3- مستحکم کردن پایه‌های نهضت اسلامی</p> <p>4- مقدمه شکل گیری تدریجی انقلاب مردمی ایران</p> <p>5- نقطه عطف:</p> <p>5-1- روشن شدن خط مبارزه</p> <p>5-2- آشکارتر شدن چهره خشن و بی رحم رژیم طاغوت</p> <p>6- نتیجه ده سال فشار و اختناق حکومت مورد حمایت آمریکا</p> <p>ج) نمادی از پیوند و همراهی مردم و روحانیون:</p> <p>1- گردانندگان قیام پانزدهم خرداد:</p> <p>1-1- علمای اسلام</p> <p>1-2- روحانیون مبارز</p> <p>1-3- مردم آماده جانبازی برای اسلام</p> <p>2- پشتیبانی جدی مردم از روحانیون:</p> <p>2-1- اولین پایه مقاومت مردمی ایران در سطح وسیع، به سبب عشق به امام</p> <p>2-2- از حصار حوزه خارج شدن نهضت روحانیون به رهبری امام</p>	<p>ناکام خواهد ماند؛ کما اینکه بعد از حادثه‌ی مشروطه در ایران قضایائی اتفاق افتاد، مبارزاتی شروع شد، هم از طرف گروه‌های چپ، هم از طرف گروه‌های ملی، اما همه‌ی اینها در طول تاریخ نهضت‌های ایران، سرنوشتشان شکست و ناکامی بود؛ چون مردم با اینها نبودند. وقتی مردم وارد میدان میشوند و پشتیبانه‌ی یک نهضت، احساسات مردم، اندیشه‌ی مردم و حضور مردم میشود، آن نهضت قابل ادامه است و پیروزی برای آن نهضت رقم می‌خورد؛ حادثه‌ی پانزده خرداد این مطلب را نشان داد؛ نشان داد که مردم پشت سر روحانیتند. با دستگیری امام بزرگوار آنچنان قیامتی در تهران و در برخی از شهرستانهای دیگر به راه افتاد که دستگاه را وارد میدان کرد و سرکوب و وحشیانه‌ای کردند؛ تعداد نامعلومی - بسیار زیاد - از مردم کشته شدند؛ خیابانهای تهران با خون بندگان خدا و مؤمنان و جوانان سلحشور این ملت، رنگین شد. در پانزده خرداد، چهره‌ی خشن دیکتاتور، چهره‌ی بیرحم رژیم طاغوت، کاملاً خود را نشان داد. اما نکته‌ی دیگری که در قضیه‌ی پانزده خرداد وجود داشت - که جوانهای ما، مردم عزیز ما باید به این نکات توجه کنند؛ اینها مهم است - این بود که در مقابل این کشتار بیرحمانه‌ای که در تهران و برخی نقاط دیگر به وجود آمد، هیچ نهادی از نهادهای دنیا، از این سازمانهای به اصطلاح حقوق بشر، زبان به اعتراض نگشودند؛ هیچ کس اعتراض نکرد. مردم و روحانیت، در صحنه تنها ماندند. مارکسیستها و دولتهای چپ و گروههای چپ، حتی حرکت مردم در پانزده خرداد را محکوم کردند؛ گفتند این یک حرکت فئودالیستی بود! ملی‌گراهائی که دم از مبارزه میزدند، آنها هم این حرکت را محکوم کردند؛ گفتند یک حرکت کور و بی‌هدف بود، یک حرکت افراطی بود! هر جائی که مردمان عافیت‌طلب و راحت‌طلب، در وسط میدان مبارزه، جائی برای خود باز نمیکنند و خطرپذیری نمیکنند، انسانهای مؤمن و مبارز را به تندی و افراطی‌گری متهم میکنند؛ گفتند اینها افراطی بودند؛ حرکت، حرکت افراطی بود. امام به پشتوانه‌ی این مردم، تنها ماند در میدان؛ اما به معنای حقیقی کلمه، یک رهبر آسمانی و معنوی قاطع و مصمم را در چهره‌ی خود به همه‌ی مردم و به تاریخ نشان داد!».</p> <p>- «هفته‌ی قوه‌ی قضائیه و روز قوه‌ی قضائیه مانند بعضی دیگر از روزهای برجسته در تقویم اسلامی ما «شهادت‌بنیان» است و این روز بر پایه‌ی فداکاری در راه خدا و کشته شدن در راه خدا تبیین شده؛ مثل روز معلّم، مثل پانزدهم خرداد و بقیه‌ی روزهایی که براساس شهادت فی سبیل‌الله قرار</p>

ردیف	موضوع	مهم‌ترین محورها	مستندات
		<p>3- نمودارشدن ارتباط بی واسطه امام و امت:</p> <p>3-1- افشاکردن حقایق درخصوص قصد اسرائیل برای از میان برداشتن قرآن و اسلام و روحانیان از ایران</p> <p>4- پیروزی مردم و روحانیون با وجود تنها ماندن:</p> <p>4-1- سکوت مجامع و نهادهای بین‌المللی مدعی حقوق بشر</p> <p>4-2- اقدام مارکسیست‌ها و دولت‌ها و گروه‌های چپ به فتوادلیستی نامیدن قیام</p> <p>4-3- اقدام ملی‌گرایان به افراطی خواندن حرکت مردم</p> <p>4-4- سکوت روشنفکران و نویسندگان معروف در پی کشتار پانزدهم خرداد</p>	<p>گذاشته شده. خب این، دستگاه قضائی را به شیوه‌ی خاصی معرفی میکند، یک معنای خاصی به دستگاه قضائی می‌دهد^۱.</p> <p>«همچنین لازم می‌دانم با تجلیل از خاطره‌ی قیام خونین پانزدهم خرداد، از شهدای مظلوم آن روز که در ظلمات سلطه‌ی طاغوتی، غریبانه به خون تپیدند، یاد کرده علو درجات آنان را از ایزد منان طلب‌نمایم^۲».</p> <p>«مقام معظم رهبری در این دیدار که جمعی از خانواده‌های معظم شهدا و اقشار مختلف مردم نیز حضور داشتند ایران اسلامی را خاستگاه تمامی مسلمانان جهان برشمردند و با اشاره به حادثه خونین پانزدهم خرداد 1342 فرمودند: برای مردم این حقیقت روشن شده بود که امام خمینی(رض) با همه وجود برای دفاع از کیان و هویت اسلامی در این کشور ایستاده است و همین واقعیت موجب شد که مردم به امام بزرگوار وفادار بمانند و عمیقاً به او عشق و محبت بورزند و با حضور مسؤولان مردم در صحنه، پایه‌های نهضت اسلامی در خرداد 1342 به صورتی مستحکم بر زمین گذاشته شد و 16 سال پس از آن به تدریج یک انقلاب مردمی به تمام معنا در ایران شکل گرفت^۳».</p> <p>«امروز، روز پانزدهم خرداد است؛ این روز را در خاطره‌ی ملت نگهدارید. روز پانزده‌ی خرداد، روز عظیمی در تاریخ ما بود و اولین پایه‌ی مقاومت مردمی ما در سطح وسیع، به خاطر عشق به امام، آن روز گذاشته شد^۴».</p> <p>«من دو مقطع مهم را یادآوری میکنم، که در این دو مقطع مهم قمیها حقیقتاً نقش ایفاء کردند؛ نقشهای مؤثر و ماندگاری را مردم قم در این دو مقطع به وجود آوردند: یکی مقطع عاشورای سال ۴۲ و پانزده خرداد که دو روز بعد از عاشورا بود. روز عاشورا در همین مدرسه‌ی فیضیه مردم قم جمع شدند، فریاد و غریو امام را شنیدند، جانهایشان را لبریز کردند و دو روز بعد که خبر دستگیری امام بزرگوار را شنیدند، در صحن مطهر اجتماع کردند. این حرکت عظیم آنها موجب شد که نهضت روحانیت به رهبری امام بزرگوارمان در حصار حوزه محبوس و محصور نماند؛ بیاید وارد جامعه شود. پیشرو این کار، قمیها بودند و این کار بزرگ را انجام دادند^۵».</p> <p>«خدا را سپاسگزارم که امروز بنده را موفق فرمود تا به زیارت این</p>

1. بیانات در دیدار رئیس و مسئولان قوه قضائیه 1397/04/06

2. پیام به مناسبت دومین سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) 1370/03/13

3. دیدار میهمانان خارجی شرکت‌کننده در مراسم سالگرد ارتحال حضرت امام خمینی(ره) 1376/03/15

4. بیانات در دیدار جمعی از مردم خراسان 1369/03/15

5. بیانات در اجتماع بزرگ مردم قم 1389/07/27

مستندات	مهم‌ترین محورها	موضوع	ردیف
<p>سرزمین پاک و شما مردم عزیز نائل شوم. به علت خاطره بسیار پر عظمت خرداد، مایل بودم این دیدار در خرداد ماه انجام گیرد. خرداد ورامین، یک خاطره فراموش نشدنی است. همه مردم عزیز ورامین، پیشوا، قرچک، جوادآباد و پاکدشت مجموعه‌ای را تشکیل می‌دهند که ارزشهای این منطقه از ایمان و عزم و اراده آنها ناشی شده است؛ حق هم همین است. از روزی که فرزند بزرگوار موسی بن جعفر - حضرت جعفر بن موسی - بعد از آسیب دیدن به وسیله دشمنان و مخالفان، به مردم ورامین پناهنده شد و مردم ورامین این امامزاده عالی مقام را چون جان شیرینی در بر گرفتند و در همین جا ایشان بر اثر جراحت به شهادت رسید، نشانه‌های توجه این مردم به ارزشهای والای اسلامی آشکار شد؛ بخصوص چیزهایی که احتیاج به عزم و مجاهدت دارد. در پانزده خرداد سال چهل و دو هم مردم ورامین نشان دادند که در راه حقیقت و دفاع از حق و اسلام ایستاده‌اند؛ حتی به قیمت جانشان. ورامینیها در حرم مطهر حضرت جعفر بن موسی سوگند یاد کردند و به سمت تهران راه افتادند و در میانه راه در مواجهه با شدت عمل و خشونت رژیم سفاک پهلوی، خون پاکشان در همین منطقه باقرآباد و قرچک بر زمین ریخت و مظلومانه جان دادند. آن روز هیچ کس گمان نمی‌کرد روزی خواهد رسید که این شهدای مظلوم و گمنام، مثل ستاره‌های درخشان، نه فقط در آسمان ورامین، بلکه در آسمان ایران اسلامی خواهند درخشید. آنها در مظلومیت جان دادند و خدا به مظلومیت و غربت آنها برکت داد و مجاهدت آنها در پی خود مجاهدتهای دیگری را به وجود آورد و حرکت حق، هر روز قویتر و ستبرتر شد^۱».</p> <p>- «کازرون در تاریخ نزدیک به دوران معاصر ما، یک شهر شاخص و به یادماندنی است. در دوران تجاوز دولت استعمارگر انگلیس به خلیج فارس، کازرونیها جایگاه بزرگی را در مبارزه به خودشان اختصاص دادند. در دوران نهضت ملی شدن نفت، در تبعیت از مرحوم آیت الله کاشانی (رضوان الله علیه) این مردم نقش آفریدند. در پانزدهم خرداد، مردم کازرون جزو مردم شهرهائی بودند که حضور برجسته و روشنی را از خود نشان دادند. در سال آخر مبارزات و نزدیک پیروزی انقلاب هم جوانان کازرونی و مردم مؤمن این دیار در مقابله با رژیم طاغوت آن چنان استقامتی، آن چنان قیامی از خود نشان دادند که در میان یازده شهری که در سرتاسر کشور در آنها حکومت نظامی اعلام شد، یکی شهر کازرون بود؛ این خیلی اهمیت دارد. در همان دوره هم باز کازرون شهدائی را تقدیم کرد^۲».</p>			

1. بیانات در دیدار مردم ورامین 1382/03/22

2. بیانات در دیدار مردم کازرون 1387/02/16

مستندات	مهم‌ترین محورها	موضوع	ردیف
<p>- «مملکت را ویرانه رها کرده بودند. بعد از جنگ، یکی از بزرگترین کارهای ما، اصلاح ویرانیهای جنگ بود. میدیدیم که آنچه جنگ برسر این ملت آورده، به مراتب کمتر از آن چیزی است که حکومت سالهای متمادی خاندان پهلوی آورده بود! چنین حکومتی، سالها بر مردم حکومت کرده بود. وقتی در سال چهل و یک فریاد امام بلند شد، بغض مردم ترکیب شد. مردم در طول دهها سال بغض کرده بودند. بعضیها به آن وضع عادت کرده بودند، بسیاری هم بغض کرده بودند. حرف امام به دلها نشست. بدانید آن روزی که امام این فریاد را بلند کردند، هنوز مرجع تقلید معروفی نبودند. البته ایشان در قم بین علما و بزرگان، فضلا و طلباب حوزه، خیلی موجه بودند و پایگاه بسیار بلندی داشتند؛ اما در بین مردم سراسر کشور، آنچنان شناخته شده نبودند. این فریاد که بلند شد، چون درست بود، چون بحق بود - زیرا مکتبی به خواستههای مردم و در اصل به اسلام و دین مکتبی بود - بلافاصله همه جا به طور طبیعی منتشر شد؛ دهن به دهن، دست به دست، دل به دل سیر کرد، به همه جا رسید و مردم را به امام علاقه‌مند کرد. امام بزرگوار ما که در سال چهل و یک به هنگام شروع مبارزات، چندان معروفیتی نداشتند، در خرداد چهل و دو وضع و پایگاهشان در دلهای مردم به آن جایی رسیده بود که حادثه پانزده خرداد چهل و دو در تهران اتفاق افتاد و هزاران نفر در راه امام جان خودشان را فدا کردند. این بر اثر حقانیت آن فریاد بود!»</p> <p>- «بعد به قضیه پانزده خرداد میرسیم که بزرگترین حادثه‌ای بود که در قرن حاضر در کشور ما، میان مردم و رژیم حاکم اتفاق افتاده بود. در پانزده خرداد، سخنرانی امام رضوان‌الله‌علیه در قم و در روز عاشورا، آنچنان ولولهای ایجاد کرد که یک شورش عظیم مردمی، بدون هیچ گونه رهبری مشخصی در تهران، فردا و پس‌فردای آن روز به راه افتاد. اسنادی هم چاپ شده که نشان‌دهنده مذاکرات هیأت دولت برای مقابله با این حادثه در همان روزهاست. شما ببینید، آن سخنرانی و آن حضور مردم، چه زلزله‌ای به وجود آورده بود. حرکت امام، با قویترین شکلی که ممکن بود انجام گیرد، انجام گرفت و مردم را به حرکت درآورد. بعد هم سربازان رژیم به خیابانها آمدند و مردم را به گلوله بستند. چند هزار نفر - که البته آمار دقیقش را هرگز ما نتوانستیم بفهمیم - در این ماجرا کشته شدند و خونها ریخته شد. آل احمد در همین کتاب «خدمت و خیانت روشنفکران» میگوید: روشنفکران ایرانی ما - به نظرم چنین تعبیری دارد - دست خودشان را با خون پانزده خرداد شستند! یعنی لب تر نکردند! همین</p>			

مستندات	مهم‌ترین محورها	موضوع	ردیف
<p>روشنفکران معروف؛ همینهایی که شعر میگفتند، قصه مینوشتند، مقاله مینوشتند، تحلیل سیاسی میکردند؛ همینهایی که داعیه رهبری مردم را داشتند؛ همینهایی که عقیده داشتند در هر قضیه از قضایای اجتماعی، وقتی آنها در یک روزنامه یا یک مقاله اظهارنظری میکنند، همه باید قبول کنند، اینها سکوت کردند! این قدر اینها از متن مردم دور بودند و این دوری همچنان ادامه پیدا کرد^۱.</p> <p>- «همه‌ی این خاطره‌ها به نحوی به یکدیگر مربوط میشود، اما من مایلم درباره‌ی حادثه‌ی ۱۵ خرداد قدری صحبت کنم، چون از خاطره‌های بسیار مهم و تعیین‌کننده‌ی انقلاب ماست و بعد، مطلبی را که در انقلاب ما و در ۱۵ خرداد به وضوح دیده شده است و قرآن هم به این مطلب اشاره دارد، برای شما برادران و خواهران عزیز مطرح کنم تا برای خط مشی آینده‌ی ما، ملت و هم دولت، درسی باشد. ۱۵ خرداد یک قیام مردمی بود. علت این قیام هم این بود که در روز عاشورای آن سال که مصادف با سیزدهم خرداد میشد، امام امت حقایق افشا نشده‌ی تا آن روز را با مردم بیواسطه در میان گذاشتند، که در باره‌ی این ارتباط بیواسطه‌ی امام و امت حرفی دارم که عرض میکنم. در این گفتار، که توصیه میکنم اگر نوار قابل فهمی و سالمی از آن هست، رسانه‌های همگانی آن را پخش کنند تا مردم بفهمند که نوزده سال قبل امام چه میگفتند، حقایقی را بیان کردند که این حقایق، آن روز برای خیلیها حتی دست‌اندرکاران سیاست، قابل فهم نبود. اگر حافظه خطا نکرده باشد، جملات امام این‌ها بود که «اسرائیل میخواهد در ایران قرآن نباشد. اسرائیل میخواهد در ایران روحانیون نباشند. اسرائیل میخواهد در ایران اسلام نباشد. آن روز برای خیلیها این مطلب قابل فهم نبود که اسرائیل کجا، ایران کجا؟ و اسرائیل چه دشمنی با قرآن و با روحانیت دارد آن هم در ایران؟ حساسیت دستگاه در مقابل این مطالب به قدری بود که شب بعد از این سخنرانی، یعنی شب نیمه‌ی خرداد که مصادف با دوازدهم محرم بود، امام را دزدانه، نیمه‌شب از منزلشان در قم ربودند و به تهران آوردند و زندانی کردند. روز نیمه‌ی خرداد مردم به مجرد این که فهمیدند که امام دستگیر و ربوده شده است، بدون این که فرماندهی‌ای، رهبری‌ای از سوی شخصیتی، از سوی حزبی، گروهی وجود داشته باشد، به خیابان‌ها ریختند. در تهران، در قم، در شیراز، در مشهد، در بعضی شهرهای دیگر و حتی در بعضی از روستاها در ورامین. و دستگاه جبار که باور نمیکرد نفوذ روحانیت و مرجعیت در این حد باشد، غافلگیر شد و دست به یک عمل تند وحشیانه‌ی حساب نشده زد. مردم را در</p>			

مستندات	مهم‌ترین محورها	موضوع	ردیف
<p>خیابان‌ها و میدان‌ها به رنگبار بستند و آن روزها رقم پانزده هزار شهید در زبان‌ها می‌گشت. این قیام یک نقطه‌ی عطف شد. اگر چه عده‌ای را مرعوب کرد، اما خط مبارزه را روشن و واضح کرد. از آن روز حرکت انقلابی مردم ایران که از تقریباً نه ماه قبل از آن یا یک سال قبل از آن به تدریج آغاز شده بود، شکل قطعی و جدی گرفت و این قیام به انقلاب ۲۲ بهمن منتهی شد و در مثال، جمهوری اسلامی را به وجود آورد. گزارش حادثه به اجمال این است، اما تحلیل حادثه بسیار تحلیل جالب و شیرینی است که باید بنشینند آنها که در متن واقعه بوده‌اند و با چشم تیزبین حوادث را دیده‌اند، شهادت خود را بنویسند تا تاریخ روی ۱۵ خرداد قضاوت کند. در ۱۵ خرداد سه عنصر وجود داشت. یکی عنصر مردم بود، یکی عنصر رهبر و امام بود و سومی عنصر انگیزه‌ی مذهبی و روح شهادت‌طلبی و فداکاری برای خدا بود. نطفه‌ی انقلاب ما با این سه عنصر بسته شد. وقتی می‌گوئیم مردم بوده‌اند، معنایش این است که هیچ یک از احزاب و گروه‌ها و دسته‌جات سیاسی و سردمداران سیاسی و مدعیان مبارزه و مقاومت در این حرکت مردمی کوچکترین نقشی نداشتند. نه آن کسانی که با انگیزه‌ی ملیگرایی حرکت میکردند و نه آن کسانی که با انگیزه‌های مادی و مارکسیستی راه می‌رفتند و نه حتی آن گروه‌هایی که با انگیزه‌های مذهبی و اسلامی تشکلی داشتند. هیچ کدام در این خیزش عمومی خونین پرشکوه کمترین تأثیری نداشته‌اند. چرا، تأثیر منفی بعضی از گروه‌ها داشتند. فردای ۱۵ خرداد تحلیلگران مادی معتقد به اندیشه‌های خرافی الحادی به کمک دستگاه جبار آن روز رفتند و برای او حادثه را تحلیل کردند. حادثه دینی بود، آن را طبقاتی و اقتصادی و از این قبیل تحلیل کردند و در حقیقت آب به آسیاب دستگاه جبار ریختند. هیچکس به کمک این قیام نیامد جز مردم و جز رهبران دینی مردم. شکی در این نیست که در حادثه‌ی ۱۵ خرداد و جریان‌هایی که از آن منشعب میشد، جز علمای اسلام، روحانیون مبارز و کسانی که آماده‌ی جانبازی برای اسلام بودند، هیچکس نقش گرداننده نداشت. ۱۵ خرداد گذشت، این سه عنصر در جامعه باقی ماند. حرکت انقلابی ما با همین سه عنصر که نطفه‌ی اصلی انقلاب ایران را تشکیل میدادند، به راه خود ادامه داد. در طول این مدت بیشترین کسانی که کار فکری اسلامی و سیاسی میکردند و مردم را برای یک حرکت عظیم عمومی آماده میکردند، علمای اسلامی، طلاب جوان، گویندگان مبارز در سطوح مختلف علمی بودند. دیگران هم در بعضی از قشرها کمتر، در بعضی بیشتر، تلاش‌هایی داشتند، اما آن‌چه به تلاش روحانیون یک امتیاز می‌بخشید، این بود که آنها با مردم روبرو میشدند و ذهن مردم را آماده میکردند. اگر این کار مستمر ۱۵ ساله در شهرها، دهات، دورافتاده‌ترین نقاط کشور نمیبود، انقلاب ما در ۲۲ بهمن با پاسخ عمومی ملت روبرو نمیشد. مردم بدون</p>			

مستندات	مهم‌ترین محورها	موضوع	ردیف
<p>اطلاع و شناخت حرکتی نمیکنند. آن که به این مردم اطلاع و شناخت داده بود در طول پانزده سال، همان پیام‌آوران انقلاب و اندیشه‌ی انقلابی از حوزه‌ی علمیه‌ی مقدسه‌ی قم و بعضی از حوزه‌های دیگر بودند. در طول این مدت امام رهبری کرد و در طول این مدت فکر اسلامی به‌وسیله‌ی همین رُسل انقلاب پخته شد. در ۲۲ بهمن با آمادگیهای سال ۵۶ و ۵۷ این سه عنصر در حد رشد و کمال، انقلاب را به وجود آوردند. پس انقلاب ما هم یک انقلابی بود که بر مبنای اسلام، امام و امت استوار بود. چون قیام نخستین، اسلامی و مردمی بود، انقلاب هم اسلامی و مردمی شد. و چون انقلاب، اسلامی و مردمی بود، حکومتی هم که بر مبنای آن انقلاب به وجود آمد، اسلامی و مردمی شد؛ یعنی جمهوری اسلامی. و چون رهبری عظیم بصیر هوشمندانه‌ی متوکلانه‌ی امام امت از آغاز با این انقلاب و قیام همراه بود و او را تغذیه میکرد، در جمهوری اسلامی رهبر آن نقشی را که همه میدانید و لمس میکنید، به خود گرفت. بنابراین حرکت طبیعی قیام ۱۵ خرداد به آن چیزی رسید، به آن واقعیتی منتهی شد که امروز تمام دنیای کفر و الحاد را متوحش کرده است و سردمداران استکبار جهانی را به دفاع از خود واداشته است. ما امروز مرهون قیام ۱۵ خردادیم. امروز جمهوری ما یک جمهوری به معنای واقعی است. یعنی مردمی است. این را شما میدانید و لمس میکنید، اما من همان دانسته‌ی شما را به زبان می‌آورم. این برگ‌گی از تاریخ است. حقیقتی است که باید آیندگان هم آن را لمس کنند. جمع‌بندی کارهای امروز ملت و دولت این است که جمهوری اسلامی امروز از همه جهت مردمی است، دارای جهاد مردمی است»^۱.</p> <p>«همیشه این نکته در ذهنم بوده که حادثه‌ی دوم فروردین - حادثه‌ی مدرسه‌ی فیضیه - در مقابل حادثه‌ی پانزده خرداد، حادثه‌ی کوچکی بود؛ اصلاً قابل مقایسه با آن نبود. حادثه از یک ساعت یا دو ساعت به غروب شروع شد، تا یک ساعت بعد از شب ادامه داشت؛ یعنی سه، چهار ساعت به صورت شدید طلبه‌ها را در محیط مدرسه‌ی فیضیه کتک زدند و تهدید و اهانت کردند، و به صورت رقیق‌ترش تقریباً در خیابانهای اصلی قم آنها را زیر فشار قرار دادند. تا آن جایی هم که ما اطلاع داشتیم، گمانم یکی، دو نفر در آن حادثه کشته شدند و البته عده‌ی زیادتری هم مجروح گردیدند. بنابراین، حادثه ابعاد خیلی زیادی نداشت. امام توانست آن حادثه را برای به حرکت درآوردن همه‌ی ملت ایران مورد استفاده قرار دهد. پانزده خرداد را که امام به وجود نیاورد - در این روز امام در زندان بود - پانزده خرداد یک حادثه‌ی خودجوش بود. پانزده خرداد، محصول حرکتی بود که امام در دوم فروردین</p>			

1. بیانات در خطبه‌های نماز جمعه تهران 1361/03/14

مستندات	مهم‌ترین محورها	موضوع	ردیف
<p>به وجود آورد. من در همان سال، این نکته را به امام عرض کردم. نزدیک عید سال ۴۳ بود که من از زندان آزاد شده بودم و توانستم با تدبیری خدمت امام - که آن وقت در خانه‌یی در قیطریه بودند - بروم. من در همان چند لحظه‌یی که توانستم خدمت ایشان بروم و دستشان را ببوسم و با آن حال منقلبی که از دیدنشان داشتم، چند کلمه با ایشان حرف بزنم، همین مطلب را عرض کردم. گفتم نبودن شما در بیرون، موجب شد که پانزده خرداد با این عظمت، نتواند مورد استفاده قرار بگیرد. یعنی امثال ماها که در بیرون بودند، نتوانستند عسری از اعشار استفاده‌یی را که امام از دوم فروردین کرد، از پانزده خرداد بکنند؛ درحالی‌که پانزده خرداد کانون عظیمی بود. بعد هم که امام بیرون آمدند و تبعید شدند، اشاره‌ها و حرفهای ایشان در هشیار کردن و زنده کردن روحیه‌ی مبارزه در مردم و به خط آوردن جوانان، پانزده خرداد را آن چنان منشأ برکت کرد که در آن مدت مثلاً یک سال یا هشت، نه ماهی که امام نبودند و این حادثه با آن جوش و خروش اتفاق افتاده بود، هیچ‌کس نتوانسته بود از آن حادثه چنین استفاده‌یی بکند».</p> <p>«در این جا بُعد جدیدی از شخصیت این مرد آشکار شد؛ بعد قدرت رهبری، شجاعت سیاسی، آشنایی با ریزه‌کاریهای کارهای دشمن، هوشیاری نسبت به هدفهای دشمنان؛ این بُعد در عمل آشکار شد. سال ۴۲ - یعنی سال دوم مبارزه - رسید که سال شدت عملها و فشارها و کشتارها بود. آن جا امام مثل خورشیدی در آسمان امیدهای ملت ایران ظاهر شد. در موضع یک مرد فداکار و یک آتشفشان؛ کسی که همه احساسات لازم برای یک مرد جهانی، یک مرد میهنی، یک مرد اسلامی در او جمع است؛ شجاعت لازم را دارد، قدرت بسیج عظیم مردم را دارد، صراحت لازم را دارد؛ چه در اول سال ۴۲ که ماجرای حمله کماندوها به مدرسه فیضیه و حوزه قم پیش آمد و چه در پانزده خرداد سال ۴۲ که عظمت امام در آن جا آشکار شد. ملت ایران ناگهان احساس کرد که پشت و پناهی دارد؛ قلّه عظیمی وجود دارد که میتواند به او چشم بدوزد و به آن توجه کند. امام در پانزده خرداد این گونه در صحنه ظاهر شد. بعد از این ماجرا، زندان و تبعید و فشارهای فراوان وجود داشت و امام در آن روز جوان نبود».</p> <p>«حضرت آیت‌الله خامنه‌ای قیام تاریخی 15 خرداد سال 1342 را مقطع بسیار مهمی در تاریخ ایران خواندند و افزودند: بعد از بازداشت امام رضوان‌الله‌علیه که پس از سخنرانی ایشان در سیزده خرداد 42 روی</p>			

1. بیانات در دیدار مسئولان دفتر هنر و ادبیات مقاومت 1370/04/25

2. خطبه‌های نماز جمعه در دهمین سالگرد رحلت امام خمینی (ره) 1378/03/14

مستندات	مهم‌ترین محورها	موضوع	ردیف
<p>داد، در پانزده خرداد موج عظیمی از حرکت مردمی در تهران، قم و چند شهر دیگر به راه افتاد که پیوند مستحکم مردم با روحانیت و مرجعیت را به رخ حکومت طغوت کشید.</p> <p>رهبر انقلاب اسلامی با تأکید بر این که پیوند مردم با روحانیت ضامن پیشرفت اوج‌گیری و نهایتاً پیروزی نهضت بود، گفتند: هنگامی که مردم وارد میدان می‌شوند و احساسات و اندیشه‌ی آنها پشتوانه‌ی یک نهضت قرار می‌گیرد، آن حرکت، ظرفیت ادامه‌یافتن و پیروز شدن را به دست می‌آورد.</p> <p>حضرت آیت‌الله خامنه‌ای با اشاره به نمایان شدن چهره‌ی خشن و بی‌رحم طاغوت، در حادثه‌ی پانزده خرداد سال 42 افزودند: یکی از نکات مهم آن حادثه، سکوت مجامع و نهادهای بین‌المللی مدعی حقوق بشر بود که به هیچ وجه اعتراضی از آنها شنیده نشد.</p> <p>ایشان تأکید کردند: به رغم همه‌ی این مسائل، امام خمینی رضوان‌الله‌علیه به‌تنهایی اما به پشتوانه‌ی مردم، چهره‌ی یک رهبر آسمانی و معنوی، قاطع و مصمم را از خود به همه‌ی مردم و تاریخ نشان داد^۱.</p> <p>«عنصر ایمان دینی در همه‌ی حرکتها [روشن است]؛ در پانزده خرداد که روشن است، در انقلاب اسلامی که روشن است، در قضیه‌ی دفاع مقدس که روشن است. در قضایای گوناگون، دین و انگیزه‌ی دینی مردم را کشاند. آن که چهار پسر یا سه پسرش در راه خدا شهید شدند، خوشحال است که در راه خدا شهید شدند. انگیزه‌ی دینی و انگیزه‌ی ایمانی یک عامل اقتدار است^۲».</p> <p>«رهبر انقلاب اسلامی حادثه‌ی قیام ۱۵ خرداد سال ۱۳۴۲ را نتیجه‌ی ده سال فشار و اختناق حکومت مورد حمایت آمریکا دانستند و افزودند: درنهایت آمریکایی‌ها وارد ماجرا شدند و حکومت با هدایت آنها، امام خمینی را در سال ۱۳۴۳ تبعید کرد و به‌ظاهر توانست ملت ایران را مغلوب کند، اما این غلبه واقعی نبود^۳».</p>			

1. برگزاری مراسم بیست‌و‌چهارمین سالروز رحلت حضرت امام خمینی با سخنرانی رهبر انقلاب 1392/03/14

2. بیانات در دیدار مردم قم 1395/10/19

3. دیدار جمعی از دانش‌آموزان و دانشجویان با رهبر انقلاب 1391/08/10

